

OBSAH

Autoři jednotlivých částí	9
Předmluva	10
I. Teoretické přístupy a koncepce	13
1. Děti a dětství v pojetí jednotlivých věd	17
1.1 Dětství v biologickém a psychologickém pojetí	18
1.2 Dětství v sociologickém pojetí	21
1.3 Dětství v antropologickém pojetí	27
1.4 Dětství v pedagogickém pojetí	29
1.5 Dětství v pojetí sociální práce a sociální pedagogiky	30
1.6 Dětství v lingvistickém pojetí	31
2. Periodizace dětství	33
3. Multidisciplinární teorie o dětech a dětství	36
4. Zahraněční a česká tradice zkoumání dítěte	37
II. Kontexty raného a předškolního vzdělávání	45
5. Jak se děti učí a vzdělávají v raném a předškolním věku	45
6. Faktory působící na pojetí a realizaci raného a předškolního vzdělávání	49
6.1 Děti předškolního věku v kontextu rodinné politiky	51
6.2 Demografické charakteristiky dětské populace a rodinného prostředí	56
6.3 Vliv ekonomických podmínek: zaměstnanost matek a rané vzdělávání dětí	60
7. Český přístup k péči o děti raného věku vs. politika EU	62
8. Kulturní specifčnosti výchovy a vzdělávání dětí	66
III. Organizování raného a předškolního vzdělávání dětí v ČR	73
9. Legislativa upravující vzdělávání v raném a předškolním věku	73
10. Pedagogická a psychologická diagnostika dětí předškolního věku	76
11. Školní zralost / školní připravenost a odklady školní docházky	79
12. Přípravné třídy	82

13. Předškolní vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	85
14. Cíle a obsah předškolního vzdělávání	92
15. Řízení mateřských škol	96
16. Autoevaluace mateřských škol	99
17. Hodnocení předškolního vzdělávání Českou školní inspekcí	102
IV. Praxe raného a předškolního vzdělávání v České republice	108
18. Historický vývoj institucí raného a předškolního vzdělávání dětí	108
18.1 Participace dětí v institucích rané péče a předškolního vzdělávání – historický vývoj	111
18.2 Předškolní vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v minulosti	115
19. Současný stav raného a předškolního vzdělávání v České republice	117
19.1 Česká zařízení pro předškolní vzdělávání	118
19.2 Hlavní proud předškolního vzdělávání: veřejné mateřské školy	122
19.3 Soukromé a církevní mateřské školy	124
19.4 Alternativní typy předškolních zařízení	127
19.5 Děti cizinců v českých mateřských školách	133
19.6 Děti romského etnika v předškolním vzdělávání	136
20. Studium učitelství pro předškolní vzdělávání v ČR	141
V. Systémy raného a předškolního vzdělávání v zahraničí	146
21. Struktury raného a předškolního vzdělávání	147
22. Participace dětí v raném a předškolním vzdělávání	149
23. Trendy v předškolním vzdělávání v Evropě	149
24. Rané a předškolní vzdělávání v jednotlivých zemích	152
25. Přípravné studium učitelství pro předškolní vzdělávání v zahraničí	171
VI. Výzkumy raného a předškolního vzdělávání	175
26. Český výzkum raného a předškolního vzdělávání	176
26.1 Produkce českého výzkumu (2000–2010)	177
26.2 Nové významné výzkumy předškolního vzdělávání	179
27. Zahraniční výzkumy raného a předškolního vzdělávání	207
27.1 Celková charakteristika zahraničního výzkumu	208
27.2 Zkoumaná problematika (přehled témat a nálezů)	208
27.3 Velkorozměrné zahraniční výzkumy	217

27.4 Vyhodnocení dlouhodobých efektů předškolního vzdělávání (metaanalýza W. S. Barnetta)	219
28. Infrastruktura výzkumu raného a předškolního vzdělávání ..	221
28.1 Monografie o výzkumu ECEC	221
28.2 Specializované časopisy	222
28.3 Specializované encyklopedie	223
28.4 Popisy národních systémů ECEC	224
28.5 Mezinárodní statistické přehledy ECEC	225
28.6 Výzkumná centra	225
28.7 Vědecké asociace	227
29. České a zahraniční profesní asociace pro předškolní vzdělávání	228
Na závěr	232
Summary	234
Seznam rámců	236
Seznam tabulek	237
Literatura	238
Věcný rejstřík	250